

Predarea - între „nucleul dur” al profesiei didactice și reflexivitate

Profesor: Hagi Violeta Alina
Liceul Tehnologic „Virgil Madgearu”

În versiunea clasică termenul de „predare”, în accepția lui „ didaskein” (gr) = a învăța pe alții. Ca artă a magisterului, reprezintă posibilitatea de a-și pune în valoare aptitudinea sau talentul de a-i instrui sau învăța pe alții, elevul fiind aici cel învățat, modelat din exterior, de către profesor.

Timp îndelungat, predarea nu s-a bucurat de o arie de conceptualizare bogată ci, acest concept, a reintrat în centrul atenției în ultima vreme, căpătând o mulțime de conotații.

Ce avea să-nsemne de fapt „ a învăța pe alții”, adică „ a predă”?

Răspunsul se află în termenul însuși: „a da”, „ a transmite”, „a oferi”, „a transfera”, a demonstra anumite tehnici, modalități de acțiune.

Definirea predării ca formare de deprinderi și transmitere de informații se leagă de un sistem academic, tradițional, axat pe transmitere, pentru care profesorul reprezintă factorul central al activității, iar actul predării devine astfel fundamental.

Tot prin tradiție, predarea a fost identificată cu dirijarea învățării, definită ca dirijare a învățării în vederea atingerii unor obiective.

În același timp cu dezvoltarea unor cerințe sociale și individuale de instruire și prefigurarea unui nou cadru teoretic de abordare a învățării apare și declinul reprezentării tradiționale.

Începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea și până în prezent procesul de conceptualizare a predării se intensifică. Chiar dacă termenul de „predare” rămâne în limbajul pedagogic de zi cu zi, activitatea pe care acesta o înglobează a evoluat continuu, devenind tot mai amplă și mai profundă. Conceptul începe să-și piardă tot mai mult din vechile semnificații, să capete noi înțelesuri, să devină un concept reînnoit în mod continuu pentru a face față cerințelor unui învățământ modern, în continuă prefacere.

Noile abordări sunt de ordin deductiv, găsesc sprijin în noile teorii ale învățării, cărora li se adaugă abordările inductive, având ca punct de plecare redefinirile sugerate de conceptele paradigmatic.

Personal, recomand ca procesul instructiv-educativ să pornească de la abordările inductive spre cele deductive evidențiindu-se, în acest mod și trecerea de la tradiție la inovație, deoarece în acest moment se produce o schimbare radicală, în sensul trecerii de la training (instruire, a învăța pe alții) la learning, la faptul că învățarea trece înaintea predării, deși în Cadrul European ordinea este învățare-predare-evaluare.

În mod variabil predarea este percepută ca:

- Transmitere sau prezentare de cunoștințe și tehnici de acțiune, în sens tradițional
- Act de comunicare sau intercomunicare
- Dirijare a învățării
- Structură acțională generativă de învățare
- Oferte de experiențe educaționale și organizarea acestor experiențe

- Meditație a învățării, ca intervenție asupra conținuturilor în vederea apropierii acestora de subiecții învățării și ca intervenție asupra minții respectivilor subiecți sau modelare a comportamentelor acestora în scopul apropierii lor de materia nouă
- Organizare a situațiilor de învățare, a condițiilor sau mediilor de învățare
- Procedură strategică, combinație de metode prin care o persoană le îndeamnă pe altele să învețe
- Gestiune a învățării
- Interrelație comportamentală
- Exercițiu de roluri didactice
- Instanță decizională
- Formare.

Iată numai câteva posibile definiții, semn că termenul de predare s-a îmbogățit cu atât de multe înțelesuri și semnificații încât este destul de greu să se mai poată recurge la o definiție universal valabilă.

Am realizat astfel și trecerea dinspre tradițional spre modern, de la transmitere la formare, deci de la informație la formație.

Consider predarea mai degrabă artă decât știință și am să spun și de ce: fiecare predare are loc în circumstanțe unice, astfel încât combinațiile rareori pot fi aceleași în spațiu și în timp, motiv pentru care nici cele mai bune teorii ale practicii predării nu încearcă să specifice reguli concrete pentru o practică bună.

Metodele, oricât de sofisticate și de moderne ar fi, nu produc aceeași reușită a învățării pentru toți elevii și nici același succes pentru toți profesorii care le utilizează. Există, deci, o anumită aproximare în toate cazurile.

Nu pot pierde din vedere nici faptul că actul predării implică ființe umane, copii și adolescenți, tineri și cursanți adulți, cu trăirile, sensibilitatea și valorile lor, ceea ce cere un tratament de finețe și de sensibilitate umană în cadrul procesului instructiv-educativ.

Consider că acestea sunt aspectele dificil de tratat cu rigoare științifică deoarece conduita umană nu poate fi niciodată integral explicată în parametrii strict științifici și trebuie să recunoaștem că predarea este și o problemă de aptitudine și creație, ea lasă loc actului liber, spontaneității în gândire și în acțiune, imaginației constructive, subtilității intuiției și măiestriei pedagogice, trăsături care dau posibilitatea oricărui profesor să-și evedențieze aptitudinile pedagogice cu care este înzestrat.

Pornind de la faptul că predarea se profilează ca o structură complexă și coerentă de acțiuni care angajează elevii într-un efort de învățare pe un anumit conținut, realizat cu profesorul sau cu ajutorul colegilor sau chiar singuri, am hotărât să prezint metoda predării relexive, o metodă dragă mie și elevilor mei, un real succes pentru clasele noastre de literatură.

Predarea relexivă folosește totodată avantajele micropredării. Există zece etape necesare:

1. împărțirea clasei în grupe de 4 până la 6 elevi;
2. selectarea câte unui elev din fiecare microgrupă pentru rolul de profesor;
3. predarea pe care trebuie să o efectueze aceștia este călăuzită spre competențe instructionale identice, dar cu utilizarea propriilor alegeri în ceea ce privește metodele pe care le vor folosi în grupuri;
4. desemnarea „elevilor- profesor” este simultană, iar pregătirea lor, care va necesita 15-20 de minute se va face în colțuri diferite ale clasei;

5. „elevii-profesor” vor urmări în construirea propriului scenariu didactic două perspective: achizițiile și satisfacția pe care colegii lor le vor avea în urma învățării;
6. celorlalți elevi din grup li se va cere să se comporte natural, ca într-o situație școlară obișnuită;
7. se va urmări o evaluare a rezultatelor obținute din experiența de predare dar și din cea de învățare;
8. satisfacția membrilor din grupurile de învățare este determinată și de această evaluare;
9. discuția generală cu întreaga clasă va urmări atât aspectele pozitive cât și cele negative într-o experiență de reflexie asupra predării; și
10. urmează selectarea altor participanți din grupuri pentru a fi profesorii celorlalți membri ai grupurilor, iar procedura se repetă până ce toți participanții au fost pe rând în ambele ipostaze (educator și educat).

Folosirea metodei constă în faptul că experiența predării, nu doar la nivel convențional, ci într-un mod formalizat, care să includă urmărirea unor competențe, alegerea unor metode, elemente de management al clasei, feedback, încercată de către elevi, poate să genereze în mintea lor o perspectivă empatică, mai apropiată de rolurile deținute și îndeplinite de către cadrul didactic și se va realiza în același timp o armonizare profundă a stilurilor și modalităților efective de învățare cu cele de predare, cu trimitere directă la ceea ce spuneam mai sus și anume că fiecare experiență de predare are loc în circumstanțe unice.